

приємства в певній області з метою визначення місії, цілей, завдань і основних напрямків його стійкого економічного розвитку.

У результаті дослідження ієрархічного підходу до класифікації стратегій розвитку підприємства вважаємо що доцільно розглядати ситуаційний підхід до визначення стратегій, який формується під впливом факторів зовнішнього середовища і внутрішнього потенціалу підприємства.

Джерела та література

1. Івченко Л. Диверсифікація діяльності підприємств як чинник економічного зростання. URL: http://sophus.at.ua/IA_2016_1/12_ivchenko_larisa-diversifika_cija_dijalnosti_pidp.pdf
2. Стратегії диверсифікації діяльності підприємства. URL: <http://www.managerhelp.org/hoks-442-1.html>
3. Верхоглядова Н. І., Коваленко Є. В. Аналіз підходів до визначення сутності потенціалу підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2016. № 1 (55). С. 26–32.

Харченко О. – здобувач

Науковий керівник: д. е. н., доц.

І. Токмакова

Український державний університет

залізничного транспорту

м. Харків, Україна

Розвиток екологічного менеджменту на підприємствах залізничного транспорту в умовах цифрової трансформації

Підприємства залізничного транспорту відповідально підходять до своїх екологічних обов'язків і намагаються зменшити негативний вплив на довкілля. Однак і нині залишається безліч проблемних питань їхньої екологічної діяльності. Зокрема основними складовими впливу підприємств залізничного транспорту на навколишнє природне середовище є використання земель, поверхневих і підземних вод та скид у водні об'єкти виробничих, господарсько-побутових та дощових вод, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, утворення відходів різних класів небезпеки, використання надр для добування корисних копалин, використання рослинних ресурсів, акустичний вплив (шум) від рухомого складу і шляхової техніки, електромагнітне випромінювання, іонізуючий вплив та можливе радіаційне забруднення при перевезенні радіоактивних речовин, негативний вплив на довкілля при перевезенні небезпечних речовин, у тому числі при аварійних забрудненнях.

Появі нових шляхів вирішення екологічних проблем підприємств залізничної галузі сприяють процеси цифрової трансформації як в економіці, так і на залізничному транспорті.

Розвиток цифрових рішень на підприємствах залізничного транспорту полягає в пошуку і впровадженні інновацій, зміні корпоративної культури і способу мислення співробітників, формуванні нових бізнес-процесів, впровадженні цифрових продуктів і проривних технологій.

Ключовими завданнями, які планується вирішити за допомогою цифрових технологій, є створення наскрізних технологій, впровадження цифрових двійників об'єктів інфраструктури та рухомого складу, автоматизація рутинних процесів, створення нових і розвиток існуючих цифрових продуктів.

Інтелектуалізація і цифровізація повинні охоплювати три фундаментальних складових перевізного процесу [1]: організацію перевезень; рухомий склад; технічні засоби інфраструктури.

Процеси цифрової трансформації, які нині відбуваються у суспільстві, спрямовані і на створення екологічних транспортних систем, що сприятимуть ресурсозбереженню, скороченню викидів, в першу чергу парникових газів, забруднення повітря і зниженню шуму. Можна зробити висновок, що у сучасних умовах цифрові технології відіграють вирішальну роль у досягненні довгострокового балансу між техносферою і природним середовищем, яка необхідна для сталого розвитку.

За останні 5–10 років було досягнуто консенсусу в питання того, що цифрові технології можуть сприяти розвитку зеленої економіки трьома основними способами [2].

1. Шляхом зменшення прямого впливу на навколишнє середовище виробництва, розподілу, експлуатації та утилізації інформаційно-комунікаційних технологій за допомогою підвищення ефективності використання енергії і матеріалів, більш широкого використання поновлюваних джерел енергії, скорочення використання токсичних матеріалів і поліпшення рециркуляції та утилізації інформаційно-комунікаційних технологій для життя.

2. Шляхом збільшення сприятливих наслідків використання інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку зеленої економіки за допомогою підвищення ефективності виробництва, розподілу і споживання товарів і послуг у всій економіці і суспільстві. Шляхом скорочення попиту на енергію і матеріали за допомогою повної або часткової заміни віртуальних продуктів і послуг замість їх фізичних еквівалентів і за допомогою дематеріалізації діяльності людини і взаємодій.

3. Шляхом підтримки системних ефектів, які призводять до трансформації поведінки, установок і цінностей людей як громадян і споживачів в бік еколого орієнтованих моделей, формування екологічних потреб і мотивів.

У якості успішних прикладів підвищення ефективності екологічного менеджменту на залізничному транспорті за рахунок цифровізації можна привести зарубіжний досвід.

Швейцарська Федеральна залізниця експлуатує велику кількість електропоїздів, і в пікові періоди значно підвищується енергоспоживання. При збільшенні навантаження електромережі передають сигнал поїздам, і в них на кілька хвилин вимикаються кондиціонери або обігрівачі. Такий контроль зменшує витрати на споживання енергії в два рази [3].

Італійський залізничний оператор Trenitalia оснастив 9 тисяч одиниць техніки шістьма мільйонами датчиків, які збирають інформацію про експлуатаційні характеристики потяга. Програма визначає ідеальний момент для техобслуговування. В результаті компанія скоротила бюджети на ремонт на 8–10 відсотків [3].

Таким чином, інструментарій цифрової трансформації залізничного транспорту сприяє впровадженню заходів ресурсозбереження на підприємствах галузі й дозволяє підвищити ефективність екологічного менеджменту.

Джерела та література

1. Цифрова трансформація залізничного транспорту як фактор його інноваційного розвитку/І. В. Токмакова, О. Ю. Чередниченко, І. М. Войтов, Я. С. Паламарчук. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 68. С. 125–134.
2. Перелет Р. А. Экологические аспекты цифровой экономики. *Мир новой экономики*. 2018. № 4. С. 39–45.
3. Магистрали аккумулируют передовые цифровые решения. *Веб-сайт*. URL: <https://rg.ru/2019/10/28/eksperty-vydelili-chetyre-trenda-cifrovizacii-zheleznodorozhnoj-otrasli.html> (дата обращения: 21.10.2020).

Хахаєва М. – студентка

Науковий керівник: к. е. н., доц.
Т. Куліш
Таврійський державний
агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
м. Мелітополь, Україна

Маркетингове дослідження макросередовища ринку безалкогольних напоїв

Ринок безалкогольної продукції, на відміну від інших галузей економіки, має достатньо сприятливі перспективи розвитку. Україна має значний ресурсний потенціал. Але на даний час